

– Det er umoralsk av Bondevik å nekte krigsbarna erstatning for grusomhetene de opplevde, sier lederen for Krigsbarnforbundet Lebensborn, Tor Brandacher (t.v.). Han er selv krigsbarn og var blant dem som fortalte sin historie til ABC News på Godthaab opp treningssenter i Bærum i går. (Foto: Paal Audestad)

Gjør tragedien kjent for en hel verden

Utenlandske tv-selskaper viser historiene

Tragedien som rammet krigsbarna i Norge vil bli kjent for en hel verden. Det amerikanske tv-selskapet ABC News er nå på besøk for å fortelle sine 20 millioner seere om grusomhetene som fant sted. Neste uke kommer BBC.

■ **TØRE LETVIK**
 ■ **KARIN LILLIAN FLADBERG**

Bondevik-regjeringen risikerer dermed å bli stilt i et kraftig negativt lys i utlandet når den nå nekter krigsbarna erstatning for de umenneskelige lidelsene de ble påført etter krigen.

Dagsavisen møtte i går producer

for ABC News, Harry Philipps og tv-stasjonens ankermann og programleder, Sam Donaldson, under opptak på Godthaab opp treningssenter i Bærum. Ifølge Philipps er historien om krigsbarna til nå en ukjent historie for det brede lag av amerikanere.

– Nazistene forsøkte å skape en ren rase ved blant annet å gjøre

norske kvinner gravide, og vårt mål er å vise hva slags liv disse barna fikk. Gjennom de senere årene er dette temaet kommet stadig mer fram i det offentlige lys, blant annet fordi krigsbarna har begynt å fortelle om sine liv. For oss er det interessant å se på hvem de er og hvordan de lever i dag, barna som Himmler mente skulle representere den rene rase, forklarer Philipps.

– *Hvorfor er Norge spesielt interessant i den sammenheng?*

SUPERRASE

– Det finnes trolig mellom 12.000 og 14.000 barn med norsk mor og

tysk far i Norge. Dette viser at tyskerne hadde stor suksess med sin målsetning om å lage «rene» barn og på den måten skape en superrase, sier Harry Philipps til Dagsavisen. ABC News vil ta for seg hele historien, fra Heinrich Himmlers strategi for å øke fødselshyppigheten blant personer med «godt, germansk blod», og i første rekke innen SS-organisasjonen. Et eget kontor ble etablert i Norge i 1941. Det skulle ta seg av barn av tyske okkupasjonsoldater i landet, og bidra med noe hjelp til barnas norske mødre. Tv-stasjonen vil vie mye av tiden til å fortelle historien om barna som ble igjen etter at

Programleder Sam Donaldson i ABC News. (Foto: Paal Audestad)

deres fedre dro hjem til Tyskland etter krigens slutt, eller mistet livet i Hitler-regimets tjeneste.

– Disse uskyldige barna ble utsatt for hat, forfølgelse og sterke lidelser som levende symboler på okkupasjonen, sier Sam Donaldson, som er en av USAs fremste tv-personligheter.

20 MILLIONER SEERE

Dokumentaren som nå lages vil bli sendt i Donaldsons program «20/20» i mars eller april måned. Historien om krigsbarna vil bli sendt i to bolker på hver 20 minutter. Dokumentarprogrammet har nærmere 20 millioner seere.

– Umoralsk av statsministeren

■ **TØRE LETVIK**

– Det er direkte umoralsk av statsministeren å nekte krigsbarna erstatning etter de grusomheter de opplevde på norske institusjoner. Men vi vil kjempe videre. 80 av krigsbarna vil nå gå til domstolene, sier lederen for Krigsbarnforbundet Lebensborn (KL), Tor Brandacher. Han er selv krigsbarn og blant dem som fortalte sin historie under den amerikanske tv-stasjonen ABC News sine opptak på Godthaab opp treningssenter i Bærum i går. KL går systematisk til verks for å dokumentere lidelsen

ne som barn av Hitlers soldater ble påført etter krigens slutt.

Barna ble stemplet som åndssvake og evnevelke og plassert rundt om på 200 institusjoner i Norge. Vi har klart å finne fram til 130 av disse. Ved 26 av dem er arkiver og papirer som kunne dokumentert det som skjedde sporløst forsvunnet. I tatte av disse institusjonene vet vi at barna ble utsatt for regelrett tortur. I Haugesund ble barna skoldet med kokende vann. Personalet rev håret av barna. Ungene ble slått over hendene med tresleiver og måtte nær jere i hovedsaklige

og sparket dem, sier Brandacher. Verst skad det ha vært ved et barnehjem i Trysil i Hedmark.

Der ble barna surret i reimer og spylt med iskaldt vann hver morgen. Deretter ble de tvunget til å spise til de kastet opp maten. Om kvelden ble de nødt til å spise sitt eget oppkast. Bestyrerinnen på barnehjemmet ble etter krigen dømt til fem års fengsel for torturen. Dette kan vi dokumentere, og nå er det ikke lenger noen vei utenom. Stadig flere av krigsbarna vil nå gå til individuelle søksmål og tv-stasjonen vil dokumentere for dem som har gått til søksmål.